

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XXXIX. De laboribus vitæ religiosæ aquanimiter ferendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

Non quidem ut omnino non sit, sive à quantitate sua minoretur, quod nul-
latenus expediret: sed ut non sit pœna, aut minor sit pœna, videlicet ut aut
non sit, aut minus sit onerosa. Quisquis enim perfectè senserit onus peccati,
& animæ læsionem, exteriorem utique aut parum sentiet, aut ex toto non
sentiet corporis pœnam, nec reputabit laborem, quo peccata noverit dele-
ri præterita, futura caveri. Sic enim sanctus David convitiantis servi non
reputavit injurias, memor filij persequentis,

*Sensus culpa
tollit aut mi-
nuat sensum
pœnae.*
g 2. Reg. 16. b.

SERMO XXXIX.

De laboribus vitæ religiose æquanimiter ferendis *

Labor iste, Fratres, exilij & paupertatis nostræ, nos admonet profecto
& iniquitatis. Ut quid enim morte afficimur tota die, in ieiunijs mul-
tis, in vigilijs abundantius, in laboribus & ærumnis? Nunquid ad hæc
creati sumus? Absit. Nam licet homo natus sit ad laborem, sed minime ad
laborem creatus est, nativitas est in culpa, idè & in pœna. Omnes enim
oportet nos gemere cum Propheta ^a: *In iniquitatibus conceptus sum, & in
peccatis concepit me mater mea.* Aliena ab utrisque prima creatio, quia sicut
nec culpam, ita nec pœnā Deus fecit. Quod de ea quæ major est omnium,
morte videlicet apertè Scriptura testatur ^b. *Invidia diaboli mors introivit in
orbem terrarum.* Et in alio loco. *Deus mortem non fecit.* Itaque sicut laboran-
tibus manibus nec oculus propterea clauditur, nec auris abstinet ab auditu:
sic, imò & multò melius laborante corpore mens quoque ipsa suo intenta
fit operi ut non vacet. Causam laboris cogitet in labore, ut ipsa ei pœna
quam patitur, culpam pro qua patitur, repræsentet. Et dum videt vulne-
rum ligaturam ipsa sub pañis vulnera meditetur. Huiusmodi siquidem co-
gitatione humiliamur sub potenti manu Dei, & dulci quadam pietate mens
plena, miserabilem se exhibet in oculis eius. Hinc quippe Scriptura nos ad-
monet: *Miserere,* inquit, ^c, *anima tua placens Deo.* Nec dubium quin ea
quæ Deo placet miseria, facile possit eius misericordiam obtinere. Et ne
dixerimus, unde miserendum sit animabus nostris? Nisi enim insipienter
dissimulaverimus, multa in eis miseratione digna poterunt inveniri.

Unum tamen dico, ut occasionem vobis dedisse videar, & cætera
quoque similiter advertatis. Nonne velut inter duas mensas positi epulan-
tes hinc inde spectamus ieiuni? Sic sumus omnino, sic sumus. Unde ergo
sic positus risus, unde jocus, unde levitas, unde superbia, unde extollentia
oculorum. An fortè non agnoscimus mensas, non consideramus epulas, de-
licias nō videmus? Hinc mihi sunt quos video deliciosè viventes in omni-
bus bonis sensibilis huius mundi: inde contemplor alios quibus disposuit
Christus regnum: ut edant & bibant super mensam eius in regno Patris
sui ^d. Vtrobique video similes mei homines, fratres meos, & heu
me

* *Alias, de
duabus men-
sis.*

*Homo natus,
sed non creatus
ad laborem.*

^a Psal. 50. a

^b Sap. 2. d
Ibidem.

^c Eccli. 30. d *

*Religiosi velut
inter duas men-
sas, mundano-
rum & cæli-
tum positi.*

^d Luc. 22. d

*illa respicienda;
ad hanc suspi-
randum.*

me, ad neutram licet extendere manum. Ab utraque mensa prohibeor, ab hac quidem professionis, ab illa corporis vinculo, ut nec ad inferiorem audeam, nec ad superiorem accedere possim. Quid inter hæc restat, nisi comedere panem doloris, ut sint mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, si quis fortè cœlestium convivarum misericordiamotus, in os latrantis sub mensa catelli exigua aliqua deliciarum illarum fragmenta dimittat? Nam inferior quidem consideratio, qua nobis ipsis compatimur eorum respectu quos novimus deliciosè viventes in hoc seculo, infirmæ adhuc animæ est, nec omnino talis mihi placet affectio in anima spirituali. Longius enim positus est à iudicio veritatis, qui beatificat quos velut miserimos lugere debuerat, qui peccant & non agunt poenitentiam: & se miserum reputat non sanè consensu iudicij, sed affectionis sensu, quòd non sit sicut illi, qui id magis optare debuerant, ut omnes essent sicut ipse.

Hoc tamen solum tali in cogitatione laudabile est, si miseriam ipsam quam reputat, pro amore sive timore Dei patienter ferre deliberat, & cum pietate quadam dicit Deo ^e: *Propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras.* Et hæc quidem cogitatio inchoantium est, tanquam lac parvulorum. At verò cum jam proficere cœperit anima, & affectione sequi iudicium rationis, omnia proculdubio detrimentum faciet, & quasi stercora arbitrans lugebit cum Propheta ^f super eos qui amplexati sunt stercora. Ipse verò sancta quadam humilique superbia hæc universa despiciet, & magna in altitudine animi collocatus non beatum dicet populum cui hæc sunt, sed miserum planè; beatum verò cuius Dominus Deus eius. Verum dum hic ita sui comparatione miseretur illis, inveniet utique quorum comparatione, sui quoque misereatur, si suspenderit ad cœlestes divitias, & delectationes in dextera Domini usque in finem. Vnde fit ut qui prius de inferiori irriguo lachrymas fundens plangebatur, dicens ^g, *Quoniam propter te mortificamur tota die* ^h: iam de superiori abundantiores emittat fletus, dicens: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est* ^b.

^g Rom. 8. d

^b Psal. 119. a

S E R M O XL.

De septem Gradibus Confessionis.

Corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Psal. 15. c.

NOtas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me læticia cum vultu tuo, delectationes in dextera tua usque in finem. Ad te quidem libenter accedimus Domine IESU, discipuli ad magistrum, infirmi ad medicum, servi ad dominum. Tu es enim magister & dominus, cuius schola est in terris, cathedra in cœlis. Tu es ille eximus medicus qui